

Praca dla młodych

W jakim wieku można legalnie zacząć pracować?

Zgodnie z Kodeksem Pracy nie tylko osoby pełnoletnie mogą podejmować zatrudnienie. Osoby nieletnie mogą być zatrudniane zgodnie z prawem, jednak jest to ograniczone pewnymi warunkami. Dolną granicę wieku, w którym można zgodnie z prawem pracować i zarabiać, stanowi wiek lat 15. Nie jest to jednak granica sztywna, ponieważ ustawa dopuszcza od niej pewne wyjątki.

Młodociany (osoba, która ukończyła 15 lat, ale nie ukończyła lat 18) może być zatrudniony w ramach umowy o pracę wyłącznie jeśli:

1. ukończył ośmioletnią szkołę podstawową,
2. posiada zaświadczenie wydane przez lekarza potwierdzające, że wykonywana przez niego praca nie będzie miała negatywnego wpływu na jego stan zdrowia,
3. podjęte przez młodocianego zatrudnienie ma na celu przygotowanie zawodowe lub obejmuje wykonywanie prac lekkich, które nie uniemożliwiają mu wypełniania obowiązków szkolnych,
4. młodociany wykonuje pracę z wyjątkiem prac wskazanych jako prace wzbronione, które ujęte są w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Jeśli chodzi o pracę w wieku poniżej lat 15, osoba taka może być zatrudniona na zasadach określonych dla młodocianych pod warunkiem, że ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową i tylko w roku kalendarzowym, w którym kończy 15 lat.

Po ukończeniu ośmioletniej szkoły podstawowej, nieletni w wieku poniżej lat 15 może być również zatrudniony na zasadach określonych dla młodocianych w celu przygotowania zawodowego w formie nauki zawodu. Tego typu forma zatrudnienia polega na wykwalifikowaniu przyszłego pracownika, nauczaniu go zawodu, jest więc praktycznym i teoretycznym doszkalaniami.

Natomiast nieletni w wieku poniżej lat 15, który nie ukończył ośmioletniej szkoły podstawowej, może zostać zatrudniony na zasadach określonych dla młodocianych w celu przygotowania zawodowego w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Owa forma zatrudnienia jest jedną z najczęstszych form zatrudnienia ludzi nieletnich. Dotyczy ona najczęściej prac wyszczególnionych w klasyfikacji prac szkolnictwa wyższego i ma ono na celu zapoznanie danej osoby z konkretnymi zadaniami, które mają być przez nią wykonywane w przyszłości.

Zauważyć należy, że osoba młodociana może być zatrudniona również w formie umowy zlecenia. Wysokość wynagrodzenia w ramach tejże umowy ustala pracodawca, przy czym musi on uwzględnić minimalną stawkę godzinową dla zleceniobiorców, która od 2021r. wynosi 18,30 zł brutto. Natomiast pracownik młodociany zatrudniony na podstawie umowy w celu przygotowania zawodowego ma prawo do pensji stanowiącej część przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Od 1 września 2019

r. minimalne stawki wynagrodzeń osób odbywających przygotowanie zawodowe wynoszą: 5% w 1. roku nauki, 6% w 2. roku nauki oraz 7% w 3. roku nauki. Młodocianemu pracownikowi, który odbywa przyuczenie do pracy, przepisy gwarantują zaś wypłatę nie mniejszą niż 4% przeciętnego wynagrodzenia.

Co jest wymagane do zawarcia umowy z osobą poniżej 15 roku życia? Niezbędna jest po pierwsze zgoda przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego tej osoby oraz uzyskanie pozytywnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej. Po drugie, wymagane jest również uzyskanie zezwolenia dyrektora szkoły, w której obwodzie mieszka osoba zatrudniana, na spełnianie obowiązku szkolnego poza szkołą. Jest to jednak wymagane jedynie w przypadku osoby, która nie ukończyła nauki w ośmioletniej szkole podstawowej.

Osoby, które nie ukończyły jeszcze 15 lat, mogą podejmować zatrudnienie jedynie w placówkach prowadzących działalność kulturalną, reklamową, artystyczną i sportową.

Oprócz dokumentów potrzebnych do zawarcia umowy, należy również zwrócić uwagę na wymogi, która ustawa stawia przed pracodawcą zatrudnianej osoby nieletniej. Musi on przestrzegać norm godzinowych prawem przepisanych. Zgodnie z prawem osoby nieletnie nie mogą w godzinach nadliczbowych, a także w godzinach nocnych (od 22.00 do 6.00 lub w przypadku osób, które nie ukończyły 16 lat w godzinach od 20.00 do 6.00).

Przerwa pomiędzy kolejnymi „zmianami” w pracy dla osoby nieletniej musi wynosić nie mniej niż 14 godzin jednocześnie, z uwzględnieniem pory nocnej. Tak samo przysługuje jej 48 godzin odpoczynku w ciągu tygodnia, obejmujących niedzielę. W okresie odbywania zajęć szkolnych tygodniowy czas pracy nie może przekraczać 12 godzin. W ciągu dnia dozwolona jest praca maksymalnie w wymiarze 8 godzin na dobę dla osoby powyżej 16 roku życia, a dla osoby poniżej tego wieku maksymalnie w wymiarze 6 godzin na dobę. Natomiast w dniu uczestniczenia w zajęciach szkolnych nieletni pracownik nie może pracować więcej niż 2 godziny.

Pracodawca musi zapewnić młodocianemu opiekę i pomoc niezbędną do przystosowania się do właściwego wykonywania pracy. Musi oprócz tego prowadzić ewidencję młodocianych pracowników oraz pamiętać o tym, że młodociani zatrudnieni na podstawie umowy o pracę podlegają ubezpieczeniom społecznym na takich zasadach jak inni pracownicy.

Wartym zapamiętania jest również fakt, iż z upływem 6 miesięcy od rozpoczęcia pierwszej pracy, młodociany uzyskuje prawo do urlopu w wymiarze 12 dni roboczych. Natomiast po upływie roku, wymiar ten ulega podwyższeniu do 26 dni roboczych. Jednakże w roku kalendarzowym, w którym kończy on 18 lat, ma prawo do urlopu w wymiarze 20 dni roboczych, jeżeli prawo do urlopu uzyskał przed ukończeniem 18 lat.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. – Kodeks Pracy (Dz. U. 1974 poz. 141)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 2020r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1596).

Zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Powiat Gorzowski na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej w powiecie gorzowskim w 2021 r.”